

Saarna 14. sunnuntaina helluntaista Lähimmäinen
Matt. 5:43-48

Jeesus sanoi:

”Teille on opetettu: ’Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihamiestäsi.’ Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihamiehiänne ja rukoilkaa vainoojienne puolesta, jotta olisitte taivaallisen Isän lapsia. Hän antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille ja lähettää sateen niin hurskaille kuin jumalattomille. Jos te rakastatte niitä, jotka rakastavat teitä, minkä palkan te siitä ansaitsette? Eivätkö publikaanitkin tee niin? Jos te tervehditte vain ystäviänne, mitä erinomaista siinä on? Eivätkö pakanatkin tee niin? Olkaa siis täydellisiä, niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.”

Miten on suhtauduttava lähimmäisiin? Tämä on keskeinen kysymys lähimmäisen sunnuntaille valituissa raamatunteksteissä. Päivän evankeliumiteksti on Matteuksen evankeliumista, jonka luvuissa viisi viiva seitsemän on Jeesuksen pitämä ns. vuorisaarna. Jeesus aloittaa puheensa siitä, millaiset tuntomerkit ovat uskovaishallinnolla ihmisellä. ”Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta.” Autuaaksijulistuksessa on kohtia, jotka liittyvät olennaisesti lähimmäisen sunnuntain teemaan. Jeesus opettaa, että autuaita ovat ne, jotka toisia armahtavat: heidät armahdetaan. Ja autuaita rauhantekijät: he saavat Jumalan lapsen nimen.

Vuorisaarnan sanat Jeesus kohdisti erityisesti opetuslapsilleen. Hän sanoi, että he olivat maan suola ja maailman valo. ”Näin loistakoon teidänkin valonne ihmisille, jotta he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät Isänne, joka on taivaissa. Jeesus jatkaa opetustaan puhumalla Jumalan antamasta laista, joka tuli Mooseksen kautta. Jeesus ei tullut kumoamaan lakia ja profeettoja, vaan toteuttamaan niitä. Jumalan kymmenen käskyn laissa on selkeitä neuvoja, miten Jumala tahtoo ihmisten suhtautuvan ja kohtelevan lähimmäisiään. Käsytysana kohdistuu jo lapsuuteen, jossa lapsia kehoitetaan osoittamaan kuuliaisuutta omille vanhemmilleen. Käskyn noudattamiseen sisältyy suuri siunaus: että lapset menestyisivät ja eläisivät pitkään. Jeesus viittaa kymmenen käskyn lakiin sanoessaan: Sitä, joka jättää laista pois yhdenkin, vaikkapa kaikkein vähäisimmän, ja siten opettaa, kutsutaan taivasten valtakunnassa vähäisimmäksi. Mutta sitä joka noudattaa lakia ja niin opettaa, kutsutaan taivasten valtakunnassa suureksi. Jeesus varoittaa kuulijoitaan noudattamasta fariseusten ja lainopettajien esimerkkiä: ”Ellette te noudata Jumalan tahtoa paljon paremmin kuin lainopettajat ja fariseukset, te ette pääse taivasten valtakuntaan.”

Päivän evankeliumissa tuli esille Jeesuksen vuorisaarnassa käyttämä vertailu aikaisemman hengellisen opetuksen ja hänen antaman opetuksen välillä: Teille on opetettu --- mutta minä sanon teille. Ensimmäisen kerran Jeesus käyttää tätä vertailua puhuessaan viidennestä käskystä: älä tapa. Vanha Mooseksen lain opetus oli, että se, joka tappaa, ansaitsee oikeuden tuomion. Mutta Jeesus lisää tähän: Jokainen, joka on vihoissaan veljelleen, on ansainnut oikeuden tuomion. Jeesus tahtoo osoittaa, ettei vain surmateko, vaan loukkaavat sanat lähimmäistä kohtaan, ovat Jumalan tahdon rikkomista. Jeesus kehottaa sopimaan riidat ja rikkomukset ennen kuin käy uhraamaan Jumalalle. Se tarkoittaa sitä, että taivaallinen Isä ja Jeesus Kristus tahtovat, että kristitty eläisi vapaalla omalla tunnolla. Onhan se niin, että elämämme on paljon helpompaa, jos ja kun jaksamme sopia erheitämme ja virheitämme eli syntyä vaihtaen sen Jumalan armoon. Jeesus ottaa kaikki syntimme omakseen ja antaa vastalahjaksi ansaitsemansa armon ja anteeksiantamuksen Pyhän Hengen voimasta.

Jeesus otti vuorisaarnassaan esille myös vanhan opetuksen aviorikoksesta. Käskytysana on selvä: älä tee aviorikosta (vanha käännös: älä tee huorin), käsky siis tahtoo suojella aviopuolisioita, heidän elämänsä onnea ja mahdollisten lasten elämänpiiriä. Jeesus pureutuu opetuksessaan ihmisen syntisyyden olemukseen: Mutta minä sanon teille: jokainen joka katsoo naista niin, että alkaa himoita häntä, on sydämessään jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssaan. Jeesus opettaa, että synnissä

on aina mukana sydämen luopumista Jumalan sanasta. Oli kyseessä sitten mies tai nainen, toisen miehen tai naisen himoitseva katsominen rikkoo Jumalan käskyä. Huomaamme, että vaikka katse ei johtaisi sen pidemmälle tekoihin, synnin todellisuutta, läsnäoloa ja vaikutusta emme voi ohittaa ja kiistää itsessämme. Apostoli Paavali opettaakin, että kaikki ihmiset ovat pois poikenneet ja tulleet kelvottomiksi täyttämään Jumalan rakkauden lakia. Perisyntin turmelus vaikuttaa jokaisessa ihmisessä pahoja ajatuksia, himoitsevia katseita ja pahoja tekoja. Kaikkia näitä vastaan on usko, joka Jeesuksessa Kristuksessa kykenee rakastamaan vihamiestä ja rukoilemaan vainoojan puolesta. Vuorisaarnassa Jeesus kehottaa lopettamaan vannomisen minkään kautta. Nykyisenä maailmanaikana, jolloin moiet eri ajattelusuunnat kamppailevat vallasta ja median näkyvyydestä, olisi hedelmällistä noudattaa Paavalin neuvoa: ”Älkää maksako kenellekään pahaa pahalla, vaan pyrkikää siihen, mikä on hyvää kaikkien silmissä. Jos on mahdollista ja jos se teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien kanssa. Älkää ottako oikeutta omiin käsiinne, rakkaat ystävät, vaan antakaa Jumalan osoittaa vihansa. Onhan kirjoitettu: Minun on tuomio, minä maksan tekojen mukaan – näin sanoo Herra.” (Room. 12:17-19)

Juutalaiset olivat oppineet, että silmä silmästä, hammas hampaasta. Jeesus, Rauhan ruhtinas, tahtoi tuoda maailmaan rauhan ja sovinnon: Älkää tehkö pahalle vastarintaa. Jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle vasenkin. Jos joku yrittää oikeutta käymällä viedä sinulta paidan, anna hänelle viittasikin.” Nämä kohdat ovat olleet vuorisaarnan vaikeimpia Raamatun tulkitsijoille ja selittäjille. Miksi Jeesus on näin ehdoton? Miten ylipäätään kukaan kykenee näin toimimaan? Jos asetamme itsemme esimerkiksi koulukiusatun paikalle, joka ottaa iskuja vastaan – onko meistä kääntämään toisenkin posken ja suostumaan siihen, että meitä ei puolusteta? Miksei pahalle saa tehdä vastarintaa Jeesuksen mielestä? Vanha viisaus on, että vaikeita Raamatunkohtia on selitettävä helpommilla raamatunkohdilla, sillä Jumalan sana on kokonaisuus. Jumala ei opeta toisaalla toista ja toisaalla toista. Vanhassa testamentissa Sananlaskujen kirjassa Salomo kirjoittaa siitä, että syytöntä on puolustettava. Näin hän kirjoittaa: ”Annatko periksi ahdingon tullen? Vähätpä ovat voimasi. Mene väliin, kun syytöntä viedään surmattavaksi, riennä apuun, kun hän hoippuu teloituspaikalle. Älä selitä: en tunne koko asiaa, sillä sydänten tutkijaa sinä et petä. Hän valvoo sinua ja tuntee sinut, hän maksaa jokaiselle tekojen mukaan.” (Sananl. 24:10-12) Ajattelen näin, että Jeesuksen sanoja ei tule tulkita kirjaimellisesti, vaan niihin on sisällytetty hengellinen sanoma: Jumalan lapsi on maailmassa Kristuksen työtoveri, jonka tehtävänä on voittaa ihmisiä pahan vallasta Jumalan hyvyyden puolelle. Itsensä puolustaminen on Jumalan luoman ruumiin ja hengen suojelua ja varjelua, oikeanlaista vastuunottamista ja kantamista itsestä ja lähimmäisistä. Pahantekijällekkin on parempi, että hänen tekoihinsa puututaan kuin että niiden annetaan jatkua. Tätä varten Jumala on myös asettanut ajallisen esivallan turvaamaan jokaisen ihmisen elämää.

Uskontunnustamisen vuoksi voi kuitenkin joutua kokemaan pilkkaa ja kärsimystä. Apostoli Paavali koki pakanoiden alueen lähetystyössä vainoa ja hänen hengenlähtönsä oli useaan otteeseen lähellä. Korinton seurakunnalle hän kirjoittaa: ”Olen juutalaisilta saanut yhtä vaille 40 ruoskaniskua, kolmesti olen saanut raippoja, kerran minua on kivitetty, kolme kertaa olen joutunut haaksirikkoon, olen ajelehtinut meressä vuorokauden. Hän kirjoittaa, että hän on ollut vaarassa joutua rosvojen käsiin. (2.Kor. 11:23-26) Paavalilla olisi ollut aihetta katkeroitua, jos ajatellaan pelkästään inhimilliseltä kannalta. Mutta uskosta elävä ei ajattelekaan pelkästään inhimilliseltä kannalta. Apostoli kirjoittaa: ”Niinpä emme enää arvioi ketään pelkästään inhimilliseltä kannalta. Vaikka olisimmekin ennen tunteneet Kristuksen pelkästään inhimilliseltä kannalta, emme enää tunne. Jokainen joka on Kristuksessa, on siis uusi luomus. Vanha on kadonnut, uusi on tullut tilalle! Kaiken on saanut aikaan Jumala, joka Kristuksen välityksellä on tehnyt meidän kanssamme sovinnon ja uskonut meille tämän sovituksen viran. Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa eikä lukenut ihmisille viaksi heidän rikkomuksiaan; meille hän uskoi sovituksen sanan.” Timoteus-kirjeessä Paavali opettaa nuorta sananpalvelijaa toimittamaan virkansa täydellisesti. Tähän sopii Jeesuksen sanat päivän evankeliumista: ”Jos te tervehditte vain ystäviä, mitä erinomaista siinä on? Eivätkö pakanatkin tee niin? Olkaa siis täydellisiä, niin kuin

teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.” Jumalan rakkaus ohjaa lähestymään epäuskoista ystävää Paavalin tavoin: Me olemme siis Kristuksen lähettäjä, ja Jumala puhuu teille meidän kauttamme. Pyydämme Kristuksen puolesta: suostukaa sovintoon Jumalan kanssa. Kristukseen, joka oli puhdas synnistä, Jumala siirsi kaikki meidän syntimme, jotta me hänessä saisimme Jumalan vanhurskauden.” (2. Kor. 5:20-21) Päivän evankeliumin vaativat sanat kohdistuivat niille, jotka jo ovat Jeesuksen viitoittamalla uskon tiellä, josta Raamattu toisaalla sanoo, että siltä tieltä ei tyhmäkään eksy. Uskomisen ei siis ole kiinni siitä, kuinka osaamme oikein lähestyä lähimmäisiämme ja auttaa heitä. Uskon tielle päästään uskomalla omat synnit anteeksi armosta. Tätä sovituksen sanaa jo Paavalikin julisti ja samaa sovituksen sanaa julistetaan yhä Jumalan valtakunnasta. Jokainen joka on tämän sanan kuulossa, saa turvallisesti uskoa omalle kohdalle taivaallisen Isän sydämeltä kaikki synnit anteeksi annetuiksi hänen Poikansa Herran Jeesuksen nimessä ja sovintoveressä! Kun on itse saanut paljon anteeksi, jaksaa myös olla armahtavainen muita kohtaan. Jumalan armo opettaa rakastamaan vihاميةhiä ja rukoilemaan vainoojen puolesta. Jeesus muistutti, että publikaanit rakastivat niitä, jotka heitä rakastivat, mutta Jeesus opetti rakastamaan niin kuin hän: niitä, jotka eivät olleet Jumalan rakkautta arvostaneet. Jumalan rakkaus haluaa muuttaa kohteensa kaltaiseksi. Jumalan rakkaus haluaa etsiä sinne, missä sitä ei edes osata kaivata. Tällaiselle ihmiselle armollisen Jumalan olemassaolo voi tulla havaituksi uskovaisen ihmisen elämäntapojen ja ystävällisyyden kautta. Ennen muuta, Jumalan lasten tuntomerkkinä tässä ajassa on keskinäinen rakkaus, josta päivän uuden testamentin lukukappaleessa puhuttiin: ”Lapseni, älkäämme rakastako sanoin ja puheessa, vaan teoin ja totuudessa.” (1.Joh. 3:18) Itsensä epäonnistuneeksi kokevalle Jumalan lapselle kuuluu Jumalan armon vakuutukset: kaikki synnit on lupa uskoa anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä! Jätämme Kaikkietävän Luojan haltuun myös kaukaiset lähimmäisemme Amerikan mantereella, jossa hirmumyrskyt tekevät tuhojaan. Pyydämme sinun siunaustasi ja varjelustasi heille.

Jeesuksen vuorisaarnassa on myös Isä meidän-rukous, jossa pyydetään: ”Anna meille velkamme anteeksi, niin kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meille velassa. Äläkä anna meidän joutua kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta. Jos te annatte toisille ihmisille anteeksi heidän rikkomuksensa, antaa myös taivaallinen Isänne teille anteeksi.” Yhteiselämämme on siis anteeksiantamuksen varassa. Vuorisaarnan lopussa on kultainen sääntö: ”kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat.” Edellä Jeesus on puhunut kotielämästä, jossa pojalle ei anneta kiveä, kun hän pyytää leipää. Jos kerran pahat ihmiset osaavat antaa lapsilleen kaikenlaista hyvää, niin paljon enemmän teidän taivaallinen Isänne antaa hyvää niille, jotka sitä häneltä pyytävät. Tähän näköalaan on hyvä lopettaa. Taivaallinen Isä antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille, mutta hän sydämestään toivoo ja rukoilee, että kaikki ihmiset tulisivat hänen lapsikseen uskon kautta.